

Silo, 19-01-2020
Mondigheid en de machten,
Overdenking door ds. Douwe
Visser

Hand.27:11-16, 23-32; Psalm 107

Het is deze week de Week van Gebed voor de eenheid van Kerken en Christenen. Rond 1860 begon de toen net opgerichte Internationale Evangelische Alliantie daarmee. Zo'n vijftig jaar later voerden ook de katholieke kerken een dergelijke week van gebed in, en weer vijftig jaar later de protestanten. In Nederland werd de week voor die kerken georganiseerd door de Raad van Kerken. Goddank schoven de verschillende weken van gebed zo'n vijftien geleden in elkaar.

Vanaf die tijd is elke derde week van januari op gezamenlijk (of oecumenisch) gebed gericht. Gisteren waren wij met vertegenwoordigers van verschillende Utrechtse kerken bij elkaar in de Lutherse kerk. Samen met onze voorganger Regien Smit en pastoor Koos Smits van de katholieke Martinusparochie baden wij voor eenheid.

In de komende week is elke avond een gebedsmoment in een van de buurkerken, en volgende week zondag vieren wij de eredienst samen met de Oud-Katholieken. Voor hen een nieuwe ervaring om met piano begeleide niet-liturgische liederen te zingen; voor ons de

ervaring om het avondmaal in een heel andere stijl te vieren.

Elk jaar werken christenen van verschillende kerken uit een land samen een thema uit in een eredienst die in ruim 130 landen wordt gevierd. Dit jaar richten kerken en christenen van Malta ons op de geschiedenis van Paulus die als gevangene werd afgevoerd naar Rome, en wiens schip op een zandbank bij Malta stuk sloeg. Alle bootvluchtelingen, hun bewakers en de bemanning kwamen veilig aan land en werden door de Maltezers 'buitengewoon vriendelijk ontvangen'. Toen kon dat nog – tegenwoordig levert dat meer spanning op.

Die 'vriendelijke ontvangst' is het thema van de Week van Gebed. Die gaan wij volgende week ook beleven in de verschillende kerken waar gebedsbijeenkomsten zijn, in de Gertrudiskathedraal waar we de gezamenlijke viering hebben en in de Geertekerk waar we samen lunchen met alle buurkerkers (als je je tenminste opgeeft bij Arjan of Marjanne).

Omdat onze gemeente in deze maanden nadenkt over het thema 'mondigheid' kies ik er voor beide thema's te verbinden. Niet de vriendelijke ontvangst zet ik centraal, maar een ander element dat mij opvalt als ik de hele geschiedenis lees uit Handelingen 27 en 28. Keer op keer beschrijft Lucas hoe Paulus frank en vrij het woord neemt.

Hij gedraagt zich niet als

- angstige onderdanige gevangene,
- niet als bescheiden vertegenwoordiger van een minderheidsgodsdiens
- of als een arrogante door God geroepen apostel (zoals sommigen hem ook wel eens zien).

Paulus gedraagt zich als mondig mens in alle verwarring van de reis en de schipbreuk. In de tweede Korintenbrief lezen wij dat dit niet kan zijn

- vanwege zijn grote leiderschapskwaliteiten,
- van zijn stem waarmee hij mensen in vervoering zou kunnen brengen
- of van meer verstand van zaken dan anderen hebben.

Mondig, zo leerden wij eerder van Jaap Boeschoeten, heeft dan ook niets met grote mond of bijzondere kwaliteiten te maken maar met 'zelfverantwoordelijke zelfbepaling'.

Paulus stelt zich mondig op omdat hij zich gedragen en geleid weet door de Here God. Zo is hij van kind af aan opgevoed en dat vertrouwen is nog vergroot toen Hij Jezus ging navolgen. Hij leerde dat het volgen van Jezus hem in situaties bracht waaruit hij zich niet angstig moest zien te redden of waaruit hij zich vroom moest terugtrekken, maar waar hij getuigen kon van Gods liefde en trouw.

Mondigheid betekent voor Paulus niet dat hij de situatie waarin hij zit ontkent ...

- gevangen zijn is gevangen zijn;
- storm is storm;
- onbetrouwbaarheid is onbetrouwbaarheid.

Hij weet echter dat ook die werkelijkheid er één is die binnen de reikwijdte van Gods liefde en zorg valt. En in vol vertrouwen dat die God hem nabij zal zijn – of 't nou goed gaat of dat het mis gaat – neemt hij zijn taak op zich.

Dat heeft hij afgekeken van de Here Jezus. Die werd 'God met ons'.

- In deze wereld licht zijn,
 - smaakmaker zijn
 - en aan deze wereld trouw zijn.
- Niet bang in de zin van: door angst bepaald.

Keer op keer zijn er machten en machthebbers die ons afhouden van die manier van doen. Voor Paulus waren dat in dit geval de storm, soldaten, scheepslui.

Voor docenten zijn het soms brutale ouders; voor mensen in bedrijven collega's of bazen; voor kerkmensen kunnen het de vromen zijn.

De machten van gezondheid, geld of vrij willen zijn in denken en doen kunnen ons soms belagen.

Wij zijn niet van het kaliber Martin Luther King, Moeder Teresa of

Dietrich Bonhoeffer. Maar soms
sprekend, liever handelend, mogen
wij net als zij leven vanuit
het geloof in een God die altijd groter
is dan wat in onze levens gebeurt en
Jezus volgen. Dat is mondig zijn.